

Groen en Heem Actueel

Nr.2, juni 2020

Nieuwsbrief van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard
e.o. betrokken bij onze natuur en cultuurhistorie!

Correspondentieadres

Groen en Heem Valkenswaard e.o., Oranje Nassaustraat 63, 5554 AE, Valkenswaard
+31-(0)40-22 60 010, info@groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Bas Verbeek, (eindredactie en lay-out)
Albert Aten en Lambert de Brouwer (redactieleden)

Agenda

Over de onderwerpen met:

- een ster* : meer informatie in dit nummer
- twee sterren** : wordt u nog over geïnformeerd.
- drie sterren*** : datum onder voorbehoud

Wist u dat...

... De gemeente van de rechter geen miljoenenvergoeding hoeft te betalen aan Latoures/Lagis*;
... de Algemene Ledenvergadering tot nader order wordt uitgesteld*;
... Boskalis de werkzaamheden aan de Westparallel van de rechter voortzet ondanks lopende juridische procedures*;
... de perikelen rondom het Eurocircuit onverminderd doorgaan*;
... in september de werkgroepen bij de gemeente over het plan Dommelland bij elkaar komen;
... de Gemeente Valkenswaard twee wandkleden tot beschermd erfgoed heeft aangewezen*;
... we in september onze wandelschoenen weer aantrekken voor een leuke activiteit!*

Van het Bestuur

Algemene Ledenvergadering uitgesteld

In verband met de door de landelijke overheid genomen "Coronavirus" maatregelen is het bestuur genoodzaakt om de jaarlijkse algemene ledenvergadering (normaliter gepland in april) tot nader order, in ieder geval tot september uit te stellen. In afwachting van de verdere ontwikkelingen blijven wij u op de hoogte houden.

Het concept Jaarverslag 2019 zal binnenkort, vooruitlopend op de jaarvergadering, alvast aan alle leden worden verzonden!

Het bestuur is op zoek naar...

Actieve leden die zich willen inzetten voor onze vereniging. Door de vele projecten die er op dit moment zijn in Valkenswaard en Waalre zijn wij op zoek naar extra ondersteuning bij beoordeling van plannen e.d.

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden via info@groen-heemvalkenswaard.nl

Oproep contributie 2020

Leden die de contributie voor 2020 ad € 10,- nog niet hebben overgemaakt kunnen dit doen op banknummer **NL17TRIO0391081616**, ten name van Groen en Heem Valkenswaard e.o.

Nieuws en actualiteiten

Dommelkwartier

De rechter in Eindhoven heeft, in de slepende kwestie die al jaren als een donkere wolk boven het gemeentehuis van Valkenswaard hangt, bepaald dat de gemeente geen miljoenenvergoeding hoeft te betalen aan projectontwikkelaar Latoures/Lagis Bouw. Het ligt niet aan de gemeente Valkenswaard dat nieuwbouwwijk Dommelkwartier nooit werd gebouwd.

Behalve een vergoeding van al de gemaakte kosten (ruim 2,3 miljoen euro) claimde de Waalrese projectontwikkelaar ook de totale schade: alles bij elkaar circa 15 miljoen euro.

In 2008 sloten de gemeente en de projectontwikkelaar een eerste overeenkomst voor de bouw van 206 woningen en herontwikkeling van 40 hectare natuur voor de 'Weilandwijk' Dommelkwartier die aan de rand van Valkenswaard zou komen bij Hoppenbrouwers en aan de Weegbree.

De Raad van State vernietigde het plan in oktober 2013, onder andere vanwege de ongeoorloofde aantasting van het waardevolle natuur- en cultuurhistorische gebied, met de

aanwezigheid van in Brabant steeds zeldzamere middeleeuwse bolle akkers.

Het project kwam niet meer van de grond en werd eind 2015 door de gemeenteraad officieel stopgezet.

De rechter oordeelde dat Valkenswaard niet per se verplicht om mee te werken aan een herstelplan en wijst er verder op dat de gemeente nog heeft geprobeerd een oplossing te forceren toen de provincie bepaalde dat er in Valkenswaard veel minder behoefte was aan nieuwbouw en het Dommelkwartier de dupe werd. De rechter geeft de gemeente gelijk dat

er geen ruimte meer was om een houdbaar plan te maken.

Omdat de gemeente niks valt te verwijten geeft de rechter geen ruimte voor een schadevergoeding. Volgens de onderlinge afspraken zijn al gemaakte kosten bij een mislukking van het plan bovendien voor rekening van de projectontwikkelaar.

De directie van Latoures/Lagis kan nog in hoger beroep.

Ontwikkelingen Westparallel/N69

Aannemer Boskalis en de provincie Noord-Brabant zijn gestaag bezig met de werkzaamheden voor de aanleg van de Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69. Het lijkt wel of er geen vuiltje meer aan de lucht is. Toch heeft de rechter in januari 2020 aangegeven dat het doorgaan van de werkzaamheden voor rekening en risico van de partijen is. Er loopt nog een juridische procedure tegen de verleende vergunning Wet natuurbescherming en tegen verleende vergunningen aan het Waterschap voor grondwateronttrekkingen en het verleggen van de Keersop.

Zo zijn, o.a. bij het verlenen van de vergunning Wet natuurbescherming door de provincie, als bevoegd gezag, de negatieve stikstofeffecten vanwege de aanlegwerkzaamheden voor de weg niet beoordeeld. Ook tijdens de procedures rondom het PIP (het bestemmingsplan) zijn alleen stikstofgevolgen beschouwd voor de fase van ingebruikname van de weg. Verder is er discussie over de vraag of er wel daadwerkelijk sprake is van voldoende mitigatie van negatieve stikstofeffecten, mede naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State in mei 2019.

De procedures tegen de vergunning van het Waterschap gaan over de mogelijk negatieve gevolgen voor de natuurgebieden doordat het op grotere diepte aanwezige grondwater mogelijk vervuild is vanwege illegale chemische (bedrijfs)afvallozingen aan de gesloten stortplaats aan de Victoriedijk. Binnenkort doet de rechtbank uitspraak.

Ontwikkelingen Eurocircuit

Het is nog niet duidelijk wanneer de gemeente start met het overlegproces met alle belanghebbenden om vervolgens een viertal scenario's voor de toekomst van het Eurocircuit te kunnen voorleggen aan de gemeenteraad.

Het motorcrossterrein is voor een groot deel gelegen op gronden waarvoor de bestemming Bos geldt. De Raad van State heeft in oktober 2018 geoordeeld dat het overgangsrecht niet van toepassing is vanwege het feit dat de activiteiten, naar aard en intensiteit, aanzienlijk zijn uitgebreid t.o.v. wat toegestaan is. De gemeente heeft daarom de Motorsportvereniging een last onder dwangsom opgelegd en het terrein afgesloten voor gebruik.

Er lopen momenteel nog diverse juridische procedures betreffende het steeds omvangrijker wordende dossier. Onder andere betreft het activiteiten van de exploitant van het autorallycircuit. De Stichting Exploitatie Eurocircuit organiseert, in samenwerking met andere externe bedrijven, commerciële activiteiten voor groepen particulieren, voor (sponsor)bedrijven, etc. Al eerder oordeelde de rechter dat het bestemmingsplan deze activiteiten niet toestaat.

Vanwege de Corona-crisis zijn overigens alle evenementen op de crossterreinen tot 1 september afgelast.

Hoorzitting kapvergunning 7 moeraseiken aan de Haagstraat

Deze maand vindt de hoorzitting plaats naar aanleiding van de kapvergunning voor 7 van de

12 moereseiken aan de Haagstraat. Groen en Heem heeft bezwaar tegen de vergunning gemaakt. De vereiste belangenafweging tussen de noodzaak tot kap of behoud van de bomen is naar onze mening niet zorgvuldig genoeg gedaan. Dat geldt vooral ten aanzien van de gestelde verkeersonveiligheid en de overlast die de bomen zouden veroorzaken in de vorm van schaduw en bladval en schade aan eigendommen. Te weinig belang is gehecht aan de natuur- en milieuwaarde en beeldbepalende en cultuurhistorische waarde van de bomen. Zo wordt de belangrijke bijdrage van de ruim 70 jaar oude bomen aan de kwaliteit van de leefomgeving en natuur en natuurbeleving en aan het belang voor het afvangen van fijnstof, afkomstig van de drukke Geenhovensedreef en Eindhovenseweg onvoldoende meegewogen. Het verlies aan luchtvervuilingsreductie en CO2-omzetting zou volgens de gemeente volledig worden gecompenseerd door de extra vergroening in de Haagstraat en de aanleg van een "Tiny Forest". De luchtkwaliteit in de Haagstraat en omgeving voldoet niet aan gestelde normen en wordt als matig beschouwd.

Voor meer informatie over de luchtkwaliteit zie:

<https://www.longfonds.nl/gezondelucht/resultaat> en <https://www.luchtmeetnet.nl/mijn-locatie>

Aanwijzing twee wandkleden tot beschermd gemeentelijk cultuuro goed

Het college heeft twee wandkleden aangewezen tot beschermd gemeentelijk cultuuro goed.

Op het ene wandkleed staat afgebeeld 'Heilige Willibrordus, Apostel van Brabant', gemaakt door de Brabantse kunstenaar Luc van Hoek (1910-1991) en op het andere wandkleed staan 'Twee personen met muziekinstrumenten' afgebeeld. Dit wandkleed is gemaakt door de Brabantse kunstenaar Willi Martinali (1914-1983). Beide wandkleden hingen vroeger in de voormalige school het Hertog Jan College aan de Merendreef. Het wandkleed 'Heilige Willibrordus, Apostel van Brabant' is onmisbaar voor de geschiedenis van de school en in meerdere opzichten historisch

waardevol. Het Willibrordus wandkleed is enerzijds waardevol voor dorp en regio (lokale geschiedenis) en voor de provincie Noord-Brabant. Het ontwerp is van een Brabantse kunstenaar, het wandkleed werd geweven door een Tilburgse fabrikant, Atelier Diepen te Tilburg en erop afgebeeld staat het leven van St. Willibrordus, Apostel van Brabant. Anderzijds is het van waarde omdat het wandkleed behoort tot de gematigd modern-religieuze kunst uit de jaren '50 en '60 in Nederland en tot de monumentale wandkunst, een kunstvorm waarvan weinig voorbeelden resteren. Dit wandkleed komt na restauratie in de Sint Nicolaaskerk te hangen.

Historisch belang

Ook voor het wandkleed 'Twee personen met muziekinstrumenten' geldt dat het van historisch belang is voor de school en voor de destijds merendeels traditionele, rooms-katholieke dorpsgemeenschap in Valkenswaard. Dit moderne wandkleed is namelijk vooral 'een getuige' van de periode waarin binnen de seculiere kunst het spanningsveld tussen figuratie en abstractie van kracht was. Martinali had wel meer vrijheid bij de verbeelding van zijn ontwerp dan Van Hoeks wandkleed 'Willibrordus', aangezien het geen religieuze voorstelling betreft. Dit wandkleed komt na restauratie in de Bibliotheek Valkenswaard te hangen.

Bron: Website Gemeente Valkenswaard

Achterste Brug in Borkel is het beschermen waard

De Achterste Brug in Borkel en Schaft staat op de nominatie voor 'beschermd dorpsgezicht'. Er zijn nog wel wat bedenkingen.

De Valkenswaardse gemeenteraad moet binnenkort een besluit nemen over de beschermde status van een groot deel van de Achterste Brug. Nog niet iedereen staat te juichen over dit plan.

B en W van Valkenswaard volgt het advies van de A2-Erfgoedcommissie. Deze geeft aan dat dit stukje Borkel en Schaft aan de Belgische grens 'grote cultuurhistorische waarde heeft vanwege de historische herinnering aan dit

buitengebied'. Het gebiedje is een voorbeeld van de manier waarop eeuwenlang de landbouw daar werd uitgeoefend.

De boerderijen laten veel zien van de ontwikkelingsgeschiedenis van de agrarische cultuur. Het gaat hierbij over zeven boerderijen inclusief de openbare ruimte daar omheen. Drie van die boerderijen staan al op de Rijksmonumentenlijst (Achterste Brug 14) of ze worden vermeld op de lijst Cultuurhistorische waardevolle objecten (Achterste Brug 12, 16 en 20).

Betrokken bij plannenmakerij

Enkele jaren geleden heeft Wil Peels namens de Heemkundekring Weerderheem bij de presentatie van de plannen voor Dommelland als onderdeel van Groote Heide, zich kritisch uitgelaten over de toenmalige ideeën rond de Achterste Brug. Het gebied zou een Natuurpoort worden met een belangrijk fiets-/wandelknooppunt, rechtsreeks bereikbaar vanaf de Luikerweg en met een parkeervoorziening.

Peels geeft nu aan dat hij blij is dat de heemkundekring, in tegenstelling tot bij Dommelland, wel actief betrokken is bij de plannenmakerij. Hij klinkt redelijk tevreden. Wel had hij liever gezien dat het beschermde gebied wat ruimer genomen was. „Er zijn van vóór de ruilverkaveling in 1960 nog wel enkele waardevolle elementen terug te vinden.”

Behoud van het erfgoed

Peels vermoedt dat in de nieuwe situatie de Natuurpoort gehandhaafd zal blijven. Daarentegen staan bij de inrichting van het gebied nog wel degelijk zaken ter discussie. Hij wijst dan op de verharding van de verbindingsweg en parkeervoorzieningen. „Het benoemen tot beschermd dorpsgezicht is in ieder geval een positieve ontwikkeling voor het behoud van het erfgoed”, aldus Wil Peels. Een bewoner van een van de monumentale boerderijen betreurt het dat alleen de noordkant van de straat opgenomen wordt in het plan. De gehele straat zou beter geweest zijn. Omdat dan alle (beperkende) maatregelen voor iedereen zouden gelden.

Bewoonster Riny Goossens valt net buiten het gebied met een beschermde status. Ze is blij dat het aanzien van haar woonstraat

gehandhaafd blijft. Met haar zorghoeve 't Brugske is ze ook zakelijk verbonden met het gebied. Een mooie en rustige omgeving voor haar cliënten, mensen met een lichte lichamelijke of psychische beperking, dementerenden en chronisch zieken. „Ik kan mijn activiteiten gewoon voortzetten, zonder extra beperkingen.

Bron: [Eindhovens Dagblad](#)

Vereniging Het GildeWoud Waalre

Vereniging Het GildeWoud gaat half juni in gesprek met Natuurmonumenten en de projectontwikkelaar. Aan de Gildebosweg in Waalre, op een akker- en bosterrein van ruim 10 hectare, is een projectontwikkelaar bezig met een bouwplan voor een landgoed met nieuwe landhuizen. Hier wordt zo een aanslag op de kwetsbare natuur van het Waalrese bos gepleegd. Verrast en ontstemd door dit bouwplan presenteert Vereniging 'Het GildeWoud' een alternatief plan voor dit terrein, puur gericht op klimaatbestendige, hoogwaardige en publieke natuur. Een plan door burgers die samen waardevolle natuur creëren voor de toekomst, door een bos aan te leggen dat goed aansluit bij het omringende Waalrese Bos.

Jullie wensen en ideeën willen we hierbij graag meewegen. Hiervoor hebben we een mini-enquête op onze website geplaatst. Zie link: https://gildewoud.nl/?page_id=225

Wij verzoeken jullie vriendelijk deze korte enquête in te vullen, zodat jullie stem ook bij onze besprekingen met Natuurmonumenten

en de projectontwikkelaar gehoord kan worden! We hopen op een grote respons, s.v.p. graag dit bericht ook delen!

Informatief

Betere veeteelt?

Door Albert Aten

In de veehouderij worden plantaardige eiwitten omgezet in dierlijke. Dat gebeurt met een rendement van 1/3, en de overige 2/3 gaat in het afval. Dat rendement is al sinds 1980 niet veel verbeterd: het kan blijkbaar niet beter. Ook elders op de wereld zijn geen hogere prestaties gevonden. In Nederland doen we het dus erg goed. Het enige wat beter is geworden, is de nauwkeurigheid, waarmee die 1/3 wordt bepaald. Moeten we dus meer veeteelt in Nederland hebben? Nee, want ons probleem zit in die 2/3, die we moeten verwerken. Die gaat langs twee wegen, door de lucht of rechtstreeks als mest de grond in. Het deel, dat via de lucht afgevoerd wordt, is in de loop van de jaren verminderd door “emissie-arme stallen” en door het injecteren van de mest. Verder is er nog een klein deel van de mest, dat in droge vorm verhandeld wordt.

De luchtmissies staan onder druk vanwege de hinder, die men van de stank (en ook fijn stof) ondervindt. Gezondheidseffecten daarvan zijn al gepubliceerd. Wat de grond ingaat wordt voor een deel teruggevonden in de plantengroei, mais bv, die weer in het diervoer gaat. Dit aandeel is al verwerkt in de nuttige 1/3, die we noemden. Wat de planten niet opnemen, gaat verder de grond in, meestal in de vorm van nitraat, dat goed oplost en op den duur onze drinkwaterlagen zal bereiken.

Kan hierin wat verbeteren? Weinig, want het rendement is al tientallen jaren ongewijzigd; het is dus zinloos verbetering te verwachten.

De afvalstromen kunnen verbeteren met gaswassers, waarin de ammoniakale gassen worden gevangen en verwerkt tot verkoopbare meststof. Verder kan in de stallen een scheiding tussen vloeibare en vaste stalmest worden bereikt, zodat deze afzonderlijk zijn te behandelen.

Af te wachten is, wat deze acties opleveren. Vast staat al, dat flinke subsidies nodig zijn voor de nodige investeringen. Als dit eenvoudig was, zou het al lang gebeurd zijn.

Het nieuwe beleid in onze provincie is gebaseerd op hoge verwachtingen, die o.i. veel te optimistisch zijn.

Dit betreft dus de milieubelasting door de veeteelt, waarin we de stikstof tegenkomen in de ammoniak-vorm, vooral de aminen, die we ruiken. Een andere bron van stikstofbelasting is de stikstofoxide, NO en daarmee gekoppelde stoffen. (N.B. de elementaire stikstof, de 80% van onze lucht uitmaakt, doet niet mee). Deze worden vooral door industrie en verkeer geleverd.

Samen vormen deze stikstofverbindingen onze milieubelasting, omgerekend naar zuivere stikstof zo'n 50 kg per ha per jaar. Dit is ongeveer tweemaal zoveel, als onze natuur verdraagt, terwijl de meest kwetsbare natuur nog minder kan hebben. Het idee om alles te halveren, is dus zo gek nog niet. Wie durft dit?

Activiteiten

Benieuwd naar de impact van de nieuwe N69 op de omgeving?

Wandel dan mee op zaterdag 5 september met ons mee!

Met Ton Zwerts, Jacques van Kessel en Ellen van Beek.

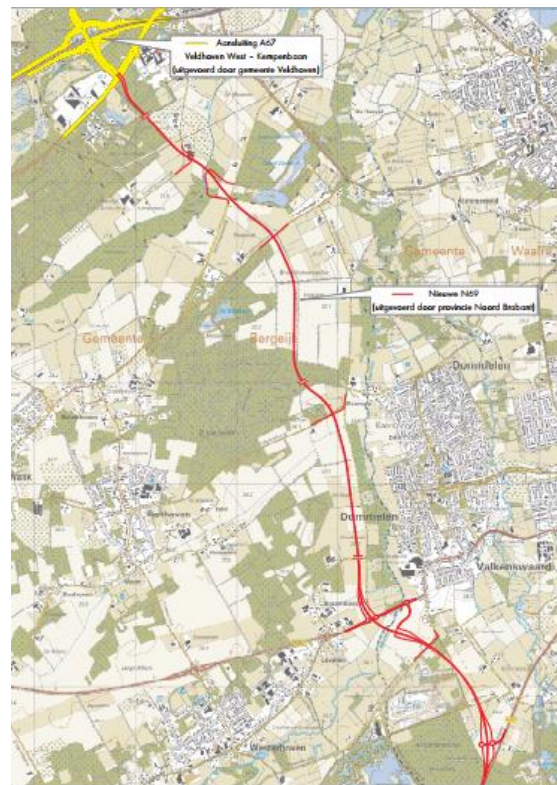
De nieuwe N69 loopt vanaf de Luikerweg richting Veldhoven en gaat tussen Dommelen en Riethoven door. De aanleg vordert gestaag ondanks de vele bezwaren van aantasting van Natura 2000 gebied, uitstoot van stikstof, het oppompen van vervuild grondwater en overlast voor omwonenden. De aanleg wordt 'vergoed' door zogenoemde investeringen voor de natuur.

Wat behelzen deze investeringen nu? Welke impact gaat deze weg hebben op het Natura 2000 gebied de Keersopperbeemden en de Keersop? Waarom worden bezwaren niet gehonoreerd? En heeft deze aanleg ook nog voordelen? Bent u ook benieuwd naar antwoorden op deze en andere vragen?

Wandel dan mee langs de Keersop in Dommelen met Ton Zwerts, voorzitter van Oplossing N69 en al jaren aan het strijden voor een beter alternatief, Jacques Kessel en Ellen van Beek, beiden natuurgids. Zij geven uitleg over de impact die de aanleg van deze weg

heeft op natuur en bewoners en beantwoorden uw vragen.

De wandeling duurt maximaal 2 uur. Aanvang 10:00 en de startplek wordt nog bekend gemaakt. Aanmelden kan zoals gebruikelijk via info@groen-heemvalkenswaard.nl

Colofon

Groen en Heem Actueel is het drie maandelijks orgaan van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard en omstreken.

Correspondentie adres

Groen en Heem Valkenswaard e.o.
Oranje Nassaustraat 63
5554 AE Valkenswaard
Tel.: 040-22 60 010

info@groen-heemvalkenswaard.nl
www.groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Eindredactie en Lay-out :
Bas Verbeek
Redactieleden:
Albert Aten en Lambert de
Brouwer

Financieel

IBAN: NL17TRIO0391081616
KvK: 40235293

Aanwijzingen voor auteurs zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de hoofdredacteur. Artikelen dienen digitaal te worden aangeleverd.

Adreswijzigingen

Kunnen worden doorgegeven aan de ledenadministratie:
info@groen-heemvalkenswaard.nl

© 2020 Groen en Heem
Valkenswaard e.o.